

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

المپیاد علمی ادبیات فارسی
دوره اول متوسطه

پایه نهم

تعداد سؤال: ۳۰ شروع آزمون ۱۰ صبح مدت پاسخگویی: ۶۰ دقیقه

نام و نام خانوادگی دانش آموز: شماره داوطلبی:

سال تحصیلی ۹۶-۹۵ مرحله اول ۲۵ بهمن ماه ۹۵

❖ توجه: به پاسخ های اشتباه نمره منفی تعلق می گیرد

- ۱- با توجه به عبارت «بیمار با تعرض پاسخ داد: این مسئله بدانم و بمیرم بهتر است یا جاهل درگذرم؟» تعرض به چه معنا است؟
- (۱) التماس و دعا
(۲) گریه و زاری
(۳) حالت اعتراض
(۴) شور و هیجان
- ۲- مترادف واژه‌های «صلاح، داعیه، مصاحبت، مساعی، عزیمت» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- (۱) راستی، انگیزه، هم‌نشینی، جمع سعی، رفتن
(۲) راستی، دلیل، بلاها، مهارت، سفر کردن
(۳) نیکی، انگیزه، صبح‌گاه، ماهر، سفرکردن
(۴) مصلحت، انگیزه، دوستی، کوشش‌ها، کوچیدن
- ۳- مفهوم همه گزینه‌ها درست نوشته شده است به جز گزینه ...
- (۱) استقرار: آرام یافتن
(۲) اقتناع: قانع بودن
(۳) موهبت: دهنش
(۴) مبصر: فهماننده
- ۴- معنای واژه «داد» در کدام گزینه با عبارت «پس در هر عمل که هست، نیکوسیرتی می‌باید و داد» تفاوت دارد؟
- (۱) یکوشیم ما نیکی آریم و داد/ خنک آن که پند پدر کرد یاد
(۲) یکی پند آن شاه یاد آوریم/ ز کزی روان سوی داد آوریم
(۳) جهانی پر از داد شد یکسره/ همی روی برتافت گرگ از بره
(۴) نخست از جهان آفرین کرد یاد/ خداوند خوبی و پاکی و داد
- ۵- در کدام گزینه نادرستی املائی وجود دارد؟ (تشدید جزو غلط املائی به‌شمار نمی‌رود)
- (۱) از این دید، میهن، برای همه هم‌پیوندان و باشندگان مادرانه رفتار می‌کند.
(۲) در بصره قطعی عظیم پدید آمد و خواهران متفرق شدند و رابعه به دست ظالمی افتاد.
(۳) مادران دل به مهر فرزندان گرم و تپنده دارند و فرزندان در پرتو گرم مادر جان می‌گیرند.
(۴) برای آن‌که انتقادش به طعن و لعن و هجو شباهت نیابد، آن را به طنز می‌آمیزد.
- ۶- در همه گزینه‌ها نادرستی املائی وجود دارد به جز گزینه ...
- (۱) مرد فقیه مسئله را گفت و سپس از جای برخاست و دوست بیمار را ترک کرد.
(۲) صبر کند تا آن سخن تمام شود. پس جواب خود بگوید بروجهی که در متقدم طعن نکند.
(۳) چون میق و باران و رعد و برق و قوس قزح و علاماتی که در هوا پدید آید.
(۴) ایرانیان میهن را در آوردگاهها از گزند دشمنان و اهرمن‌خویان می‌رهانند.
- ۷- در کدام گزینه نادرستی‌های املائی، بیشتر است؟ (تشدید جزو غلط املائی به‌شمار نمی‌رود)
- (۱) شط خرمشهر- غوغا کرد- صحنه جانبازی- بی انصاف- دیده‌گان پرسشگر
(۲) خمپاره و ترکش- بستر بیماری- شکرگذار- لحجه‌ها و گویش‌ها- فلان عابد
(۳) سنگین‌ترین مصائب- استراق سمع- خوض ننماید- خوار مغیلان- تهمت‌زده
(۴) تأثیرگزار- مایع تاسف- شهر طوس- حرص و هوس- غافل
- ۸- کدام گروه از کلمات دواملائی هستند؟
- (۱) صفر- غریب
(۲) جرئت- هوشیار
(۳) فراق- فراغ
(۴) بهر- پائیز
- ۹- او ریاضی‌دان و فیلسوف بزرگ ایرانی بود که اوایل عمرش را در دربار خوارزمشاهیان گذراند. پس به دربار قابوس بن وشمگیر رفت و «آثارالباقیه» را به نام آن پادشاه تألیف کرد. «التفهیم» از آثار اوست.
- (۱) بهاءالدین خرمشاهی
(۲) عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر
(۳) ابوریحان بیرونی
(۴) خواجه نصیرالدین توسی
- ۱۰- معرفی کدام کتاب نادرست است؟
- (۱) «روضه خلد» نوشته مجد خوافی مانند گلستان سعدی نثری آمیخته به نظم و هجده باب دارد و در آن از آیات و احادیث بهره گرفته است.
(۲) «تذکره‌الاولیا» نوشته عطار نیشابوری، شاعر قرن ششم و هفتم است و موضوع آن شرح حال بزرگان عرفان و تصوف است.
(۳) «مرزبان‌نامه» را سعدالدین وراوینی بازگردانی کرد. این کتاب به شیوه کلیله و دمنه است و مشتمل بر داستان و تمثیل
(۴) مجدالدین احمد بن محمد غزالی از دانشمندان سلجوقی است که کتاب «کیمیای سعادت» را به زبان فارسی نوشته است.
- ۱۱- در کدام گزینه تعداد وابسته‌های پیشین بیشتر از وابسته‌های پسین است؟
- (۱) دادند دو گوش و یک زبانت ز آغاز/ یعنی که دو بشنو و یکی بیش مگوی
(۲) چون که مرا زین همه دشمن نهند/ تهمت این واقعه بر من نهند
(۳) ز نوای مرغ یاقق بشنو که در دل شب/ غم دل به دوست گفتن چه خوش است شهریارا
(۴) سگ اصحاب کهف روزی چند/ پی نیکان گرفت و مردم شد

۱۲- ضمیر شخصی در کدام گزینه مضاف‌الیه است؟

- (۱) در بن چاهیش ببايد نهفت
(۳) حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار

۱۳- با توجه به بیت «غنیمت شمر جز حقیقت مجوی / که باری است فرصت دگر بار نیست» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) غنیمت: مسند- فرصت: نهاد
(۳) دگر: صفت مبهم- بار: نهاد
(۲) حقیقت: متمم- باری: قید
(۴) غنیمت: مفعول- باری: مسند

۱۴- زمان فعل در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) اگر خواهی به درجه مورچه قناعت کنی، می‌باش (مضارع التزامی- مضارع اخباری)
(۲) فردا جاهیت خواهد بود؛ چنان که مقربان آسمان به تو نازند (آینده- مضارع اخباری)
(۳) پس رابعه به خانه برفت و تا روز نماز کردی. (مضارع التزامی- ماضی استمراری)
(۴) به احساسات زیبای مردی که نوازنده بود، نزدیک می‌شدم. (ماضی ساده- ماضی مستمر)

۱۵- سوم شخص مفرد ماضی استمراری و دوم شخص جمع مضارع اخباری در کدام مصدر متفاوت است؟

- (۱) فرستادن
(۳) پرستیدن
(۲) دویدن
(۴) ترسیدن

۱۶- در کدام گزینه نهاد وابسته پیشین دارد؟

- (۱) ذوقی چنان ندارد بی دوست زندگانی / دودم به سر برآمد زین آتش نهانی
(۲) همه یکدلانند یزدان شناس / به نیکی ندارند از بد هراس
(۳) پسر نوح با بدان بنشست / خاندان نبوتش گم شد
(۴) همه سر به سر تن به کشتن دهیم / از آن به که کشور به دشمن دهیم

۱۷- نوع جمله پرسشی در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) که تواند که دهد میوه الوان از چوب / یا که داند که برآرد گل صبرگ از خار؟
(۲) کی توان از خلق متواری شدن پس برملا / مشعله در دست و مشک اندر گریبان داشتن؟
(۳) کس عهد کسی چنین گزارد / کو را نفسی به یاد نارد؟
(۴) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟

۱۸- کدام گروه واژگان زیر همگی هم‌خانواده نیستند؟

- (۱) عز، معز، عزت، اعزاز
(۳) قیامت، قائم، قیام، مقیم
(۲) عار، عابد، اعیار، عودت
(۴) مزید، زیاد، زائد، مزایده

۱۹- لحن خواندن درس «آرشی دیگر» چگونه باید باشد؟

- (۱) حماسی- تعلیمی
(۳) میهنی- حماسی
(۲) روایی- تعلیمی
(۴) حماسی- روایی

۲۰- در کدام گزینه، کنایه بیشتری به کار رفته است؟

- (۱) دهر سپیددست سیه‌کاسه‌ای است صعب / منگر به خوش‌زبانی این ترش‌میزبان
(۲) در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم / سرزنش‌ها گر کند خار مغیلان غم مخور
(۳) با ما خبر خاک کف پای تو گفتند / دامن بگرفت اشک به دندان و روان رفت
(۴) دریغ است ایران که ویران شود / کنام پلنگان و شیران شود

۲۱- در کدام گزینه تخلص به کار رفته است؟

- (۱) چنین قصیده ز مسعود سعد سلمان خواه / چنین قصاید مسعود سعد سلمان راست
(۲) هرچه جایی است بزم را زبید / هرچه جامی است باده را شاید
(۳) به نظم جو پروین و نثر چو نعل / نبود آفتاب جهان عنصری
(۴) خاقانیا ز مدحت شاهان کران طلب / تا از میان موج سیاست برون شوی

۲۲- در کدام گزینه آرایه‌های جناس و مراعات نظیر وجود دارد؟

- (۱) یوسف گم‌گشته باز آید به کنعان غم مخور / کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور
(۲) بامدادی که تفاوت نکنند لیل و نهار / خوش بود دامن صحرا و تماشای بهار
(۳) پایش از آن پویه درآمد ز دست / مهر دل و مهره پشتش شکست
(۴) حافظ اندر درد او می‌سوز و بی درمان بساز / زان که درمانی ندارد درد بی آرام دوست

۲۳- مفهوم «یا باید با شمشیر جنگید و شربت شهادت نوشید و یا با افتخار زندگی کرد و تن به ذلت و خواری نداد- امام حسین(ع)» با

کدام گزینه تناسب بیشتری دارد؟

- ۱) در حبس و خلوتم تا وارهم به مرگ/ یا پر برآورم، بهر پریدنی
- ۲) ما بر مراد برسر گردون نهیم پای/ یا مردوار برسر همت نهیم سر
- ۳) اقوام روزگار به اخلاق زنده‌اند/ قومی که گشت فاقد اخلاق مردنی است
- ۴) یا بزرگی و عز و نعمت و جاه/ یا چو مردانت مرگ رویاروی

۲۴- پیام کدام بیت به درستی در برابر آن نوشته نشده است؟

- ۱) در زندگی مطالعه دل غنیمت است/ خواهی بخوان و خواه نخوان ما نوشته‌ایم (خودشناسی)
- ۲) این سخن سعدی نه از روی هواس/ هر کجا نوری است ز انوار خداست (آفرینش، دلیل وجود خدا)
- ۳) به نزد مهان و به نزد کهان/ به آزار موری نبرزد جهان (بی ارزشی جهان)
- ۴) چو خواهی که نامت بود جاودان/ مکن نام نیک بزرگان نهان (ارزش دادن به بزرگان)

۲۵- مفهوم کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) مقربان آسمان به تو نازند. (دوست‌داران و نزدیکان خدا به تو افتخار کنند)
 - ۲) هوای دل من در موافقت فرمان تو است. (میل و خواسته دل من به دنبال دستور تو است)
 - ۳) صد هزاران چشم قاب عکس کودک ما شد (صد هزار چشم، کودک ما را نگاه می‌کند)
 - ۴) همه فرزندان این آب و خاک که زادبودشان در خاک این جا ست. (همه کسانی که در این جا زندگی می‌کنند)
- ۲۶- پیام کدام گزینه از بیت «این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود/ هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار» دورتر است؟

- ۱) چندین هزار منظر زیبا بیافرید/ تا کیست کو نظر ز سر اعتبار کرد
- ۲) آفرینش همه تنبیه خداوند دل است/ دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار
- ۳) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح‌اند/ نه همه مستمعی فهم کند این اسرار
- ۴) دیده‌ای نیست نیند رخ زیبایی تو را/ نیست گوشه‌ای که همی نشنود آوای تو را

۲۷- پیام کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- ۱) عقل حیران شود از خوشه زرین عنب/ فهم عاجز شود از حقه یاقوت انار
- ۲) ز خارت گل آورد و از ناهه مشک/ زر از کان و برگ تر از چوب خشک
- ۳) نه در ایوان قریش وهم را بار/ نه با چون و چرایش عقل را کار
- ۴) عقل‌ها حیران شود کز خاک تاریک نژند/ چون برآید این همه گل‌های نغز کامکار

۲۸- مفهوم عبارت «اگر مردم را با گوهر اصل، گوهر هنر نباشد؛ صحبت هیچ کس را به کار نیاید.» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) اگر برای انسان همراه شرافت، دانش و دانایی نباشد، او به کار هم‌نشینی با هیچ کسی نمی‌آید.
- ۲) اگر انسان افزون بر نجابت و اصالت، هنر نداشته باشد، هیچ کس هم‌سخن او نمی‌شود.
- ۳) اگر انسان افزون بر برتری‌هایی که کسب کرده، برتری‌های ذاتی نداشته باشد، به کار هم‌نشینی با هیچ کس نمی‌آید.
- ۴) اگر انسان افزون بر برتری‌های ذاتی، چیزی نیاموزد به درد هم‌نشینی با هیچ کس نمی‌خورد.

۲۹- کدام گزینه توکل داشتن به خدا را توصیه نمی‌کند؟

- ۱) بخشندگی و سابقه لطف و رحمتش/ ما را به حسن عاقبت امیدوار کرد
- ۲) ای دل از سیل فنا بنیاد هستی برکند/ چون تو را نوح است کشتیبان ز توفان غم مخور
- ۳) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان/ چه پاک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان
- ۴) گر هزاران دام باشد هر قدم/ چون تو با مایی نباشد هیچ غم

۳۰- با توجه به درس «راز موفقیت»، خواجه نصیرالدین توسی دلیل موفقیت را چه می‌داند؟

- ۱) خواندن و تلاش زیاد
- ۲) مطالعه برای فهمیدن
- ۳) بهره بردن از محضر استاد
- ۴) بحث و مناظره با دوستان